

3 Νοεμβρίου 1918

Η επανάσταση στο ναυτικό

Από τη στιγμή που διασπάστηκε το γερμανικό μέτωπο, στα σύνορα με τη Γαλλία ([βλ. 2.10.1918](#)), έως την υπογραφή της ανακωχής (11 Νοεμβρίου 1918), κοσμοϊστορικά γεγονότα είχαν συμβεί. Με το παράδειγμα της ρωσικής επανάστασης νωπό, οι Γερμανοί δεν είχαν καμιά όρεξη να συνεχίσουν τον πόλεμο. Η κυβέρνησή τους, όμως, άλλα υπολόγιζε. Στις 28 Οκτωβρίου 1918, το ναυτικό που βρισκόταν στο Βιλεμσχάφεν της Κάτω Σαξονίας, διατάχτηκε να βγει στ' ανοιχτά για να συγκρουστεί με τον αγγλικό στόλο. Οι ναύτες αρνήθηκαν και στασίασαν. Τρεις φορές δόθηκε το σύνθημα της αναχώρησης και τρεις φορές ανακλήθηκε. Τα πνεύματα οξύνθηκαν. Οι επικεφαλής βρήκαν πιο έξυπνο να μεταφέρουν τον στόλο στο Κίελο. Έφτασε εκεί στις 3 Νοεμβρίου 1918, οπότε οι ναύτες βγήκαν στη στεριά και κήρυξαν την επανάσταση. Την ίδια κιόλας μέρα, μαζί τους ενώθηκαν οι εργάτες του λιμανιού.

Ο επαναστατικός άνεμος σάρωσε τα γερμανικά κράτη. Στις επόμενες μέρες, η επανάσταση απλωνόταν σ' όλα τα μεγάλα λιμάνια, ενώ στις 5 του μήνα ο στρατός στο δυτικό μέτωπο διατασσόταν να υποχωρήσει. Στις 7, εξεγέρθηκαν το Ανόβερο και το Μόναχο. Στους επαναστάτες προσχώρησαν και οι στρατιώτες. Ο από το 1913 βασιλιάς της Βαυαρίας, Λουδοβίκος Γ' (1845 - 1921) δραπέτευσε για να μην ξαναγυρίσει. Στις 8, η Βαϊμάρη ανακηρύχτηκε δημοκρατία. Στις 9, εργάτες και στρατιώτες επαναστάτησαν στο Βερολίνο και κατέλυσαν την εξουσία. Ο Γουλιέλμος προθυμοποιήθηκε να παραιτηθεί από αυτοκράτορας της Γερμανίας και να διατηρήσει τον τίτλο του βασιλιά της Πρωσίας. Δεν ήταν ώρα για διαπραγματεύσεις. Νύχτα, το έσκασε στην Ολλανδία, ενώ από το μεσημέρι ο αρχηγός της σοσιαλιστικής πλειοψηφίας, Φίλιππος Σάιντεμαν (1863 - 1939), είχε βγει σε ένα παράθυρο και είχε δηλώσει πως ολόκληρη η Γερμανία ήταν πια δημοκρατία. Την ίδια μέρα, μια κυβέρνηση επιτρόπων του λαού, κατά το ρωσικό πρότυπο, ανέλαβε την εξουσία με πρόεδρο της δημοκρατίας τον σοσιαλιστή Φρειδερίκο Έμπερτ.

Στις 11 Νοεμβρίου, στο δάσος της Κομπιέν, υπογραφόταν η ανακωχή. Τον Ιανουάριο του

1919, ξέσπασε η επανάσταση των Σπαρτακιστών που ο Έμπερτ έπνιξε στο αίμα (6 – 11 του μήνα). Οι ηγέτες της ομάδας Σπάρτακος, Ρόζα Λούξεμπουργκ και Καρλ Λίμπκνεχ, δολοφονήθηκαν στις 15 Ιανουαρίου, καθώς μεταφέρονταν στη φυλακή, (κι οι δυο, γεννήθηκαν το 1871). Τον επόμενο μήνα, ο Έμπερτ εκλέχτηκε προσωρινός πρόεδρος της δημοκρατίας. Στις 7 Απριλίου, κατέρρευσε και το συμβούλιο των επιτρόπων του λαού στη Βαϊμάρη. Το 1920, ο Έμπερτ έπνιξε μια αντεπανάσταση με στόχο να επαναφερθεί η μοναρχία. Στα 1922, εκλέχτηκε κανονικός πρόεδρος.

1760: Στη διάρκεια του Επταετούς πολέμου, ο Φρειδερίκος ο Μέγας της Πρωσίας με 44.000 άνδρες νικά στο Τοργκό στρατό 65.000 Αυστριακών υπό τον Κόμη Ντόν. Περισσότεροι από 13.000 Πρώσοι σκοτώνονται στη διάρκεια της επίθεσης.

1839: Ξεκινά ο πρώτος πόλεμος του Οπίου, όταν βρετανικές φρεγάτες ανατινάζουν κοντά στην Καντόνα κινεζικά πλοία με σκοπό να επιβάλουν τη βρετανική αποικιοκρατία στην απέραντη χώρα.

1852: Γεννιέται ο αυτοκράτορας της Ιαπωνίας Μείτζι, γνωστός ως Μουτσουχίτο. Ανέβηκε στον θρόνο το 1867, κατάργησε τη φεουδαρχία, μετέφερε την πρωτεύουσα της χώρας, από το Κιότο, στο Έντο (ή Ιέντο), το οποίο μετονόμασε σε Τόκιο (Ανατολική πρωτεύουσα), και παραχώρησε σύνταγμα το 1889. Τσάκισε τους Ρώσους στο Πορτ Άρθουρ. Πέθανε το 1912.

1961: Μετά τον θάνατο του Νταγκ Χάμερσκελντ, η Γενική Συνέλευση εκλέγει ομόφωνα γενικό γραμματέα του ΟΗΕ τον Ου Θαντ.

1963: Στις εθνικές εκλογές, η Ένωση Κέντρου του Γεωργίου Παπανδρέου εκλέγει 138 βουλευτές, έναντι 132 της ΕΡΕ, 30 της ΕΔΑ και 2 των Προοδευτικών του Σπ. Μακεζίνη. Ο νικητής δήλωσε ότι θα προχωρήσει σε νέα εκλογική αναμέτρηση, αναζητώντας την αυτοδυναμία.

1968: Κηδεύεται ο Γεώργιος Παπανδρέου. Αν και καταργημένος από τις 15 Ιουλίου 1965, εξακολουθούσε να είναι ο τελευταίος εκλεγμένος πρωθυπουργός της Ελλάδας. Ήταν μια λεπτομέρεια, που δεν πρόσεξε η χούντα. Έδωσε άδεια για δημόσια κηδεία που εξελίχθηκε σε βροντερό αντιχουντικό συλλαλητήριο. Ήταν η πρώτη κι ίσως η τελευταία φορά, που ο Γεώργιος Παπανδρέου προσαγορευόταν ομόφωνα από φίλους και αντιπάλους με το επίθετο «Γέρος της Δημοκρατίας», με το οποίο τον αποκαλούσαν μόνο οι οπαδοί του. Και ήταν στην κηδεία του.

1970: Ορκίζεται πρόεδρος της Χιλής ο Σαλβαδόρ Αλιέντε. Ανατράπηκε και δολοφονήθηκε τρία χρόνια αργότερα (11 Σεπτεμβρίου 1973)

1992: Εκλέγεται πρόεδρος των ΗΠΑ ο Μπιλ Κλίντον, νικώντας τον Τζορτζ Μπους.

1996: Πεθαίνει σε ηλικία 75 ετών ο πρώην αυτοονομαζόμενος «αυτοκράτορας» της Κεντρικής Αφρικανικής Δημοκρατίας, Ζαν Μπέντελ Μποκάσα.

1998: Το «Μόνικαγκεϊτ» μετατρέπεται σε μπούμερανγκ κατά των Ρεπουμπλικάνων, καθώς οι Αμερικανοί ψηφοφόροι ενισχύουν τη δύναμη των Δημοκρατικών στις πρώτες εκλογές μετά την έναρξη διαδικασίας παραπομπής του προέδρου Μπιλ Κλίντον για το ροζ «σκάνδαλο Λεβίνσκι».

2002: Στις βουλευτικές εκλογές της Τουρκίας, το μετριοπαθές ισλαμικό Κόμμα της Δικαιοσύνης και της Ανάπτυξης του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν συγκεντρώνει το 34,1% των ψήφων εξασφαλίζοντας αυτοδυναμία. Το Ρεπουμπλικανικό Λαϊκό Κόμμα του Ντενίζ Μπαϊκάλ, παίρνει 19,5% και είναι το μόνο από τα λοιπά κόμματα που μπαίνει στη Βουλή. Το Κόμμα Ορθού Δρόμου της Τανσού Τσιλέρ παίρνει 9,6%, το Κόμμα Εθνικιστικής Δράσης του Ντεβλέτ Μπαχτσελί 8,6%, το Νεαρό Κόμμα του Τζεμ Ουζάν 7,3%, το φιλοκουρδικό DEHAP 6,2%, το κόμμα της Μητέρας Πατρίδας του Μεσούτ Γιλμάζ περίπου 5%, το Κόμμα της Ευτυχίας του Κουτάν 2,5%. Το κόμμα του πρωθυπουργού Μπουλέντ Ετζεβίτ καταποντίστηκε συγκεντρώνοντας 1,2%, όπως και η Νέα Τουρκία του Ισμαήλ Τζεμ.

2003: Η γενική συνέλευση του ΟΗΕ («ναι» 190, «όχι» 0) εγκρίνει ομόφωνα ψήφισμα που πρότεινε η Ελλάδα για την καθιέρωση Ολυμπιακής εκεχειρίας. Η ισχύς του ήταν από 13 ως 30 Αυγούστου του 2004.

2004: Ο κυβερνήτης του Αμπού Ντάμπι, σείχη Χαλίφα μπιν Ζάγιεντ αλ Νάιαντ, επιλέγεται για την προεδρία των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, μετά τον θάνατο του προέδρου (από το 1971) Ζάγιεντ, πατέρα του και ιδρυτή του κράτους.

2009: Με την υπογραφή της από τον πρόεδρο Βάτσλαβ Κλάους, η Τσεχία γίνεται το 27^ο και τελευταίο κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που κυρώνει τη Συνθήκη της Λισσαβόνας.

2020: Σε διχαστικό κλίμα, διεξάγονται στις ΗΠΑ εκλογές για την ανάδειξη νέου προέδρου. Νικητής θα βγει ο δημοκρατικός Τζο Μπάιντεν, ο οποίος, ενώ εκκρεμούσαν τα αποτελέσματα μερικών ακόμα πολιτειών, στις 7 του μήνα, συγκέντρωσε 273 εκλέκτορες (για την εκλογή χρειαζόνταν 270). Ο ηττημένος, Ρόναλντ Τραμπ αρνείται να αποδεχθεί την ήττα, επικαλούμενος νοθεία και αποδοκιμαζόμενος ακόμα και από κορυφαίους Ρεπουμπλικάνους.

Η 3^η Νοεμβρίου στον πολιτισμό

3 Νοεμβρίου 1957

Η Λάικα στο διάστημα

Στις αρχές του 1948, οι Αμερικανοί έβαλαν ένα πιθηκάκι βάρους τεσσάρων κιλών στον κώνο ενός πυραύλου V-2 και το έστειλαν να κάνει βουτιά στο διάστημα και να ξαναπέσει στη γη. Οι Σοβιετικοί τους μιμήθηκαν την ίδια χρονιά, χρησιμοποιώντας εκπαιδευμένα σκυλιά. Έκαναν βαλλιστικές βουτιές στο διάστημα και ξαναγυρνούσαν στη Γη. Ακόμη, δεν μπορούσε να γίνει λόγος για τροχιά. Ένα μήνα μετά την εκτόξευση του Σπούτνικ 1 κι ενώ ακόμα δεν είχε καταλαγιάσει ο κουρνιαχτός από το επίτευγμα, οι Σοβιετικοί έστειλαν τη σκυλίτσα Λάικα (Σγουρομαλλίτσα), με τον Σπούτνικ 2, να κάνει διαστημική τροχιά γύρω απ' τη Γη. Ήταν 3 Νοεμβρίου 1957. Γύρισε νεκρή. Η πτήση της όμως πρόσφερε πολύτιμες. Στις 20 Αυγούστου 1960, με τον δορυφόρο Σπούτνικ 5, εκτοξεύτηκαν στο διάστημα οι σκυλίτσες Στρέλκα και Μπέλκα. Μπήκαν σε κανονική τροχιά και ξαναγύρισαν σώες και αβλαβείς. Ήταν τα πρώτα πλάσματα που βρέθηκαν σε κανονική τροχιά στο διάστημα και ξαναγύρισαν ζωντανά. Τον Ιανουάριο του 1961, στα πλαίσια του προγράμματος Μέρκιουρι, οι Αμερικανοί έστειλαν τον χιμπατζή Χαμ να κάνει μια βαλλιστική βουτιά 16,5 λεπτών στο διάστημα. Κι αυτός γύρισε ζωντανός.

1493: Ο Χριστόφορος Κολόμβος ανακαλύπτει το νησί Δομινίκη. Την ίδια μέρα, το 1978, το νησί κηρύσσει την ανεξαρτησία του.

1801: Γεννιέται ο Ιταλός συνθέτης όπερας, Βιντσένζο Μπελίνι («Νόρμα» κ.λπ.). Πέθανε στις 23 Σεπτεμβρίου 1835.

1901: Γεννιέται ο Αντρέ Μαλρό, Γάλλος συγγραφέας, ιστορικός της τέχνης, πολιτικός και φιλόσοφος. Πέθανε στις 23 του Νοεμβρίου του 1976.

1921: Γεννιέται ο Αμερικανός ηθοποιός, Τσαρλς Μπρόνσον (Τσαρλς Μπουνκίνσκι). Έπαιξε σε πληθώρα ταινιών μεταξύ των οποίων τα «Και οι επτά ήταν υπέροχοι», «Οι δυο φίλοι» και «Ευχή θανάτου». Πέθανε στις 30 Αυγούστου 2003.